

Kjak

Ólavur Gunnarsson

Hevur tú fíggjað tín egna skattalætta?

Skattalættin sum sitandi samgonga valdi at seta í verk, hevur verið nógv umrøddur síðan hann sá dagsins ljós. Ymiskt er, hvussu hann er móttikin, hálønt gníggja sær í lógvarnar, meðan tey við lægru inntøkunum, undrast á, hví lítið og einki var í teirra part. Hvar ið peningurin til lættan kemur frá er eingin loyna, her bleiv skatting av pensiónum við inngjald loysunarorði.

Men hvussu er? Hevur tú greiðu á, um tú fíggjar tín egna lætta? Eg havi í einum einføldum rokniarki sett nøkur tøl saman, soleiðis at tú lættliga kann staðfesta, um tú fíggjar tín egna skattlætta ella ikki. Sí talvu 1 Sjálvandi er fyritleytingin, at tú hevur eina eftirlønsskipan. Eg havi valt ein rimiligan høgan sats upp á 15%, sum pensións nýskipanaruppskotið fer at leggja upp til at øll skulu hava, og sum nógv í tí almenna geiranum longu hava í dag. Hetta viðførur, at tú skalt hava eina inntøku upp ímóti 37.500 kr./mdr. fyri at fáa meira í lætta, enn tú

ert álagdur at gjalda inn til lættan. Hóast eftirlønarsatsurin verður settur til 12%, sum er ein relativt lågur eftirlønarsatsur, so eru tað bert inntøkur omanfyri 30.000 kr./mdr. sum fáa meira enn tær gjalda. Er hettar rættvíst? Tja, tað velst væl um eygað, sum sær.

Høgar kontra lågar inntøkur Argumentini hjá samgonguni fyri broytingini hava allatíðina verið, at tær hægru løninar gjalda við nýggju skipanini framvegis lutfalsliga nógv meira í skatti í mun til tær lægru.

Her verðuruttan undantak tvinnir mótsetningar settir upp ímóti hvørjum ørðum. Um vit sammeta eina inntøka áljóðandi 100.000 kr. í mun til eina upp á 1.000.000 kr. sæst at lønin er 10 ferðir størri, meðan skatturin er 19,54 ferðir størri. Havi her sett tøluni upp í skema. Sí talvu 2 Sjálvandi verður her talan um ein ovurhonds stóran

mun, grundað á at báðar inntøkunar hava ein botnfrádrátt uppá 65.000 kr. Men er hettar tað generella bílatið? Eg havi eisini her gjørt mær tann ómak, at sammeta tvey onnur meira sambærilig dømir. Sí talvu 3

Ikki sørt at hettar gevur eitt nakað øðrvísi bílat av lutfallinum ímillum teir ymisku lønarbólkarnir. Er hetta rættvíst? Tja, tað velst væl um eygað sum sær.

Talva 2

Árlig inntøka	Skattur
kr. 1.000.000	kr. 429.871
kr. 100.000	kr. 22.001
10 ferðir	19,54 ferðir

Talva 3

Árlig inntøka	Skattur
kr. 500.000	kr. 187.721
kr. 250.000	kr. 84.146
2 ferðir	2,23 ferðir
Árlig inntøka	Skattur
kr. 750.000	kr. 303.796
kr. 250.000	kr. 84.146
3 ferðir	3,61 ferðir

Talva 1

Árlig lønarinntøka	Mdr. lønarinntøka	Eftirlønarsatsur	Árlig eftirløn	Skattur av eftirløn	Árligur skattalætti	Skattalætti eftir eftirlønarskatt
kr. 100.000	kr. 8.333	15%	kr. 15.000	-kr. 6.000	kr. 1.000	-kr. 5.000
kr. 150.000	kr. 12.500	15%	kr. 22.500	-kr. 9.000	kr. 500	-kr. 8.500
kr. 200.000	kr. 16.667	15%	kr. 30.000	-kr. 12.000	kr. 1.000	-kr. 11.000
kr. 250.000	kr. 20.833	15%	kr. 37.500	-kr. 15.000	kr. 1.500	-kr. 13.500
kr. 300.000	kr. 25.000	15%	kr. 45.000	-kr. 18.000	kr. 8.000	-kr. 10.000
kr. 350.000	kr. 29.167	15%	kr. 52.500	-kr. 21.000	kr. 14.500	-kr. 6.500
kr. 400.000	kr. 33.333	15%	kr. 60.000	-kr. 24.000	kr. 21.000	-kr. 3.000
kr. 450.000	kr. 37.500	15%	kr. 67.500	-kr. 27.000	kr. 27.500	kr. 500
kr. 500.000	kr. 41.667	15%	kr. 75.000	-kr. 30.000	kr. 34.000	kr. 4.000
kr. 550.000	kr. 45.833	15%	kr. 82.500	-kr. 33.000	kr. 38.000	kr. 5.000
kr. 600.000	kr. 50.000	15%	kr. 90.000	-kr. 36.000	kr. 42.000	kr. 6.000
kr. 650.000	kr. 54.167	15%	kr. 97.500	-kr. 39.000	kr. 46.000	kr. 7.000
kr. 700.000	kr. 58.333	15%	kr. 105.000	-kr. 42.000	kr. 50.000	kr. 8.000
kr. 750.000	kr. 62.500	15%	kr. 112.500	-kr. 45.000	kr. 54.000	kr. 9.000

Eyðun á Lakjuni

Tá ið fólksins vilji er ein fiasko

Tað var tó ótrúligt at hoyra andstøðuleiðara okkara koma í útvarpstovuna, beint eftir at úrslitið av fólkaatkvøðuni um kommunusamanleggingar var komið, og kalla tað fyri eina fiasko. Eg havi næstan ikki hoyrt so skaft.

Eg hevði sett meg í bilin hetta kvøldið og var á veg at geva seyðinum – sat líkasum og hugnaði mær við hugsanunum um tað góða úrslitið av atkvøðuni. Tá er tað, eg hoyri hesa kendu røddina á Høgna Hoydal í lurtinum. Fiasko, sigur hann. Eg trúði næstan ikki mínum egnu oyrum. Also, hvat er ein fiasko? At fólkið slapp at tala? Ella úrslitið av tí, ið fólkið talaði? Var tað ein fiasko, at 574 fuglfirðingar søgdu nei – 85% av fuglfirðingum atkvøða ímóti, at Eysturoyggin verður ein kommuna. Hví gera teir tað? Jú, tí teir ynskja ikki, at Eysturoyggin skal vera ein kommuna. Er tað ein fiasko?

Ella tað, at 17 skúvoyingar eru ímóti og 2 fyri, er tað ein fiasko? Ella er tað ein fiasko, at 206 hvalbingar eru ímóti, at Suðuroyggin verður ein kommuna, og 54 eru fyri? Tit kunnu greina og tulka hetta úrslitið, akkurát sum tit vilja, men eftir stendur, at føroyingar yvirhøvur ikki ynskja hetta, sum tit ætlaðu. Er tað ein fiasko? Ella er tað tá ikki júst tykkara ætlan, sum er fiasko'in?

Mann kundi kanska spurt, hvønn hetta er ein fiasko fyri. Eg meini so við, her hava

politikarar – meira ella minni úr øllum flokkum – gingið og trúttað niður í okkum nú í árávis, at tær 30 kommunurnar í Føroyum skulu leggjast saman í 7 stórkommunur. Og tað við lóg – og uttan fólkaatkvøðu. Sektin á, hvat fólkið úti í teimum ymsu kommununum heldur. Tað hevur ongán týðning. 7 er smart, og 7 skal tað vera. Tað riggar so væl á skriviborðinum. Tað er ikki so týðningarmikið, hvat fólkið heldur.

Soleiðis hava vit upplivað hesa tíðina. Og tí vil eg takka teimum politikarum, sum hildu fast við, at vit skuldu hava eina fólksliga tilgongd í hesum máli. Eg vil eisini takka bæði Kára P. Højgaard og løgmanni, sum í útvarpinum hetta kvøldið báðir søgdu, at tað var gott, at kommunurnar ikki vórðu lagdar saman við lóg, tá ið mann nú sær, hvussu massivur fólka-viljin er ímóti hesum.

Tá ið eg nú allikavæl hugsi meg veruliga um – ja, so skilji eg kanska kortini Høgna, tá ið hann sigur, at hetta er ein fiasko. Tí tað má vera ein fiasko fyri Tjóðveldi at hava ætlað at kroyst hesar kommunurnar saman uttan nakað sum helst – fyri síðani nú at síggja, at fólksins vilji er beint tað øvuta. Jú, sanniliga, tað má kennast sum ein ordilig fiasko.